Bay Ecury 10

J. Ecury.

Handelsrekenen

Deel IV

NOORDHOFF'S HANDELSBIBLIOTHEEK

HANDELSREKENEN

DOOR

A. A. D. BOUWHOF
J. C. LAGERWERFF

DEEL IV
ZEVENDE DRUK

P. NOORDHOFF N.V.
GRONINGEN—BATAVIA

HANDELSREKENEN

DOOR

A. A. D. BOUWHOF
LERAAR BOEKHOUDEN M.O.

EN

J. C. LAGERWERFF
LERAAR AAN EEN HANDELSSCHOOL
TE 'S-GRAVENHAGE

DEEL IV

ZEVENDE DRUK

f 4.25, geb. f 4.75

P. NOORDHOFF N.V. - 1940 - GRONINGEN, BATAVIA

VOORBERICHT BIJ DE ZEVENDE DRUK.

Daar de laatste jaren, voor de verschillende practijk-examens, in de goederenhandel geen formules en samenstelling van calculatie-tafels meer gevraagd werden, is het gedeelte van Hoofdstuk III, waar deze onderwerpen behandeld werden, overgebracht naar „Supplement B op Handelsrekenen".

Door de invoering van het „Besluit op de Winstbelasting 1940" en het buiten werking stellen van de „Wet op de Dividend- en Tantièmebelasting" moest Hoofdstuk IX geheel worden omgewerkt; daarin zijn thans enige berekeningen in verband met het Besluit op de Winstbelasting 1940, gegeven.

De opgaven der laatste practijk-examens zijn in deze druk opgenomen.

DE SCHRIJVERS.

Den Haag, October 1940.

INHOUD.

Verpakking in 10 kisten van 1 cwt. à m. $ 4 per kist.

Assurantie $^1/_2$ % over het eindbedrag der factuur. Uitvoerrecht 8 % over idem. Inladingskosten m. $ 15,—. Kleine onkosten m. $ 15,80. Commissie 5 %.

Stel deze factuur samen.

Zeevracht 50 sh. per cwt. 1 £ = *f* 9,10.

Invoerrecht 8 % over *f* 1200. Statistiek $^1/_2$ ‰ over *f* 1200. Kleine onkosten *f* 20,15.

Bereken de kostprijs. (m. $ 100 = *f* 114,25.)

Gebroken is aangekomen — of moet door gedeeltelijke breuk als verloren worden beschouwd:

1 theeservies, 1 paar cloisonné vazen, 2 paar porcelein vazen.

Bereken de verkoopprijs (winstopslag 100 %) van elk artikel, als de onkosten en de breukschade over de waarde verdeeld worden.

(R.K. Ver. van leraren t/b v/h Handelsonderwijs.)

N.B. m. $ betekent: Mexicaanse $.

53. Een wijnhandelaar betrok enige jaren geleden uit Bordeaux 60 kisten wijn, elke kist inhoudende 25 flessen, en wel:

20 kisten soort A à frs. 5,75 per fles; 10 kisten soort B à frs. 8 per fles en 30 kisten soort C à frs. 11,50 per fles.

De op de import vallende kosten waren:

Vracht- en laadkosten te Bordeaux frs. 540,80. Assurantie frs. 244,10 De chequekoers Amsterdam–Bordeaux was toen *f* 9,80 laten. Kosten in Nederland: Zeevracht Bordeaux—Rotterdam *f* 90,55; lossingskosten *f* 8. Invoerrechten *f* 75,40. Statistiek-recht *f* 0,10. Plaatskosten, sleeploon, arbeidsloon en expeditie *f* 23,80. Loodshuur *f* 7. Accijns *f* 308,80. Vracht Rotterdam—Den Haag *f* 22,40. Porti en kleine kosten *f* 3,90 (als kosten op de waarde te rekenen).

Gevraagd:

Bereken de kostprijs per fles van elke soort wijn, als de kosten worden verdeeld volgens gewicht en waarde.

54. Een importeur heeft de vertegenwoordiging van een Engelse automobielfabriek; hij importeert voornamelijk twee modellen: A en B, waarvan de fabrieksprijs resp. £ 150-/- en £ 160-/- bedraagt.

Op een factuur, betreffende 3 stuks model A en 5 stuks model B kwamen de volgende posten voor:

1. Korting op fabrieksprijs 20 %.

2. Emballage £ 37-/-.

3. Een commissie voor den Engelsen export-agent van $2^1/_2$ %, berekend over fabrieksprijs minus korting plus emballage.

4. Vracht en diverse kosten, in Engeland betaald £ 165-/-.

Verder had de importeur nog de volgende kosten:

5. *f* 15 voor het openen van het bankcrediet plus *f* 82,88 confirmatie-provisie (£ 1-/- = *f* 9).

6. Inklaring en vervoer *f* 1934.

7. Op de wissel, welke door de bank à *f* 8,90 werd gehonoreerd plus $^1/_2$ % commissie, kwam de volgende clausule voor:

„betaalbaar tegen de koers voor T.T.'s op Londen plus intrest naar 7 % per jaar vanaf de dag van betaling tot de datum van aankomst der remise in Londen".

(De bank stelt dit aantal dagen op 61. (Jaar 360 dagen).

Gevraagd:

a. de kostprijs van elk der modellen, wanneer alle kosten evenredig aan de waarde kunnen worden gesteld;

b. de verkoopprijs van model A, wanneer de importeur 20 % van de verkoop wil verdienen; prijs afronden op *f* 50 naar boven;

c. de verkoopprijs van model A voor den dealer, wanneer deze *f* 200 per stuk wil verdienen en uitsluitend op afbetaling verkoopt, t.w. *f* 400 contant te voldoen en de rest in 11 gelijke maandelijkse termijnen; opslag voor rente en risico naar 20 % per jaar.

(Practijk-examen Boekhouden B, Ned.-Indië.)

63. *a.* A. koopt van B. op 9 Juni 200 balen Lampong peper op September-levering (normaal gewicht 9700 kg. netto) à 41$^1/_4$ ct. per $^1/_2$ kg. netto in entrepôt en verkoopt op 11 Juli dezelfde hoeveelheid, eveneens per September-levering, à 42$^3/_4$ cent aan C. Beide contracten worden door de Likwidatiekas ter plaatse geregistreerd. Indien A. gebruik maakt van zijn recht om de beide transacties tegen elkaar te likwideren en aan de „Kas" op 12 Juli de bewijzen van inschrijving en de afrekening zendt, hoe groot is dan het saldo dezer afrekening? (Zie de bepalingen omtrent verrekening hieronder bij I).

b. Op 24 Augustus zendt B. aan de Likwidatiekas een aanvrage tot onderzoek en uitspraak omtrent leverbaarheid, vergoeding of rafactie van de in zijn bezit zijnde peper. Uit de verklaring der deskundigen blijkt, dat de partij leverbaar is, met een rafactie van 3/8 cent per $^1/_2$ kg. B. zegt nu de levering aan en zendt op 5 September de rekening aan de „Kas". Stel deze samen met behulp van de navolgende gegevens, en van de voorschriften omtrent het samenstellen van de afrekening, zoals die hieronder volgen. (Zie II).

Gegevens: Bruto gewicht van de partij 10144 kg.; tarra 1$^1/_4$ kg. per baal; afgeschreven monsters 2 kg.; stofverhouding 2,4 % voor bruto 5180 kg. en 4,1 % voor de rest. Stof tot en met 3 % wordt niet in aanmerking genomen, stof boven 3 tot 5 % moet worden afgetrokken, voor zover zij 3 % te boven gaat. Laatste vóór de aanzegging opgemaakte namiddag-notering van peper per September-levering 42 cent. Pakhuishuur 5 maanden over 5180 kg., 4 maanden over de rest, telkens à 7 cent per 100 kg. en per maand.

I. Bepalingen omtrent verrekening. Een contractant, die per dezelfde leveringsmaand in dezelfde contractsoort heeft gekocht en verkocht, is bevoegd, beide transacties tegen elkaar te likwideren, onder inzending van de daarop betrekking hebbende bewijzen van inschrijving.

De afwikkeling geschiedt dan als volgt: Het saldo van rekening voor den contractant wordt berekend na aftrek van 1 % contant en van de door hem verschuldigde courtage van de inkoop en de verkoop. (Zie hieronder bij III).

De Likwidatiekas berekent over de door haar te vergoeden bedragen een disconto à 6 % 's jaars, berekend over de tijd van de inlevering der bewijzen van inschrijving af tot de laatste dag der leveringsmaand. De contractant berekent over het door hem te ver-

goeden bedrag een disconto à 3 % 's jaars, berekend over de tijd van de betaaldag af tot de laatste dag der leveringsmaand.

De Likwidatiekas berekent over iedere in een contract begrepen 200 balen, zowel aan den koper als aan den verkoper *f* 5,–.

II. Bepalingen omtrent het opmaken der rekening. De rekening wordt opgemaakt naar het op de celen vermelde bruto gewicht, onder aftrek van de afgeschreven monsters, met korting voor tarra.

De prijs wordt berekend per $^1/_2$ kg., volgens contract, eventueel met bijberekening van de meerdere waarde of met korting van de rafactie.

Eventueel verschil van het geleverde met het normaal gewicht wordt verrekend naar de laatste vóór de aanzegging opgemaakte namiddagnotering der leveringsmaand voor de betrokken contractsoort.

De verschenen en de tot en met de vijfde dag na aanzegging in te treden maanden pakhuishuur en brandassurantie worden afgetrokken.

Voor contant wordt 1 % gekort. Door den leveraar worden afgetrokken en den ontvanger worden berekend de door ieder verschuldigde courtage (zie III) en *f* 5,– commissie per 200 balen.

III. Bepalingen omtrent courtage. Aan de makelaars wordt door de Likwidatiekas $^1/_4$ % courtage voor inkoop en $^1/_4$ % courtage voor verkoop vergoed.

De Likwidatiekas brengt deze courtage den contractant zonder enige korting in rekening.

De berekening ervan geschiedt op grondslag van de contract-prijs en het normaal-gewicht met een minimum van *f* 15,– per contract.

64. N.N. zegt 27 Augustus bij de Amsterdamsche Goederenbank de levering aan van 29400 kg. koffie, door hem verkocht per 1 September (contract 1443). Stel uit de hieronder volgende gegevens de rekening samen, van welke deze aanzegging vergezeld moet gaan. De wichtsnota luidt:

		Afgetrokken	
Aantal balen.	Bruto.	Monsters.	Tarra.
72	4464 kg.	3 kg.	72 kg.
46	2898 „	2 „	46 „
124	7558$^1/_2$ „	6 „	155 „
3	189 „	2 „	3 „

Aantal balen.	Bruto.	Monsters.	Tarra.
88	5720 kg.	$3^1/_2$ kg.	110 kg.
5	300 „	2 „	$7^1/_2$ „
35	$2167^1/_2$ „	2 „	35 „
122	7522 „	9 „	$152^1/_2$ „

Volgens artikel 25 van het reglement der Goederenbank wordt de prijs berekend volgens contract (48 cents) per $^1/_2$ kg. onder aftrek van 1 % contant en met bijbetaling van de meerdere waarde of met korting van de rafactie. Het verschil tussen het geleverde netto gewicht en het normaal gewicht (29400 kg.) wordt verrekend naar de laatste vóór de aanzegging opgemaakte namiddag-notering (50 cents).

In mindering der rekening worden gebracht: $^1/_4$ % courtage, *f* 0,50 zegel, verschenen pakhuishuur en assurantie (zie hieronder), poliszegelkosten *f* 1,40 en *f* 10 commissie voor de Bank.

Voor de berekening der huur (assurantie inbegrepen) heeft men:

323 balen 7 maaanden à 9 cents per baal en per maand.
84 „ 6 „ „ 9 „ „ „ „ „ „
5720 kg. 7 „ „ 15 „ „ 100 kg. en per maand.

Volgens het certificaat van arbitrage dient wegens rafactie te worden berekend:

4 cents per $^1/_2$ kg. over $14820^1/_2$ kg.
$3^7/_8$ cents per $^1/_2$ kg. over 15388 kg. (Federatie-examen.)

65. 10 Januari 19.. leverde A. te Amsterdam bij de Goederenbank aldaar twee kennisgevingen in van te zijnen name staande inschrijvingen, één van verkoop en één van inkoop over 29400 kg koffie, leveringsmaand voor beide contracten: Maart.

De verkoopprijs was $25^1/_2$ cent per $^1/_2$ kg; de inkoopprijs bedroeg 25 cent per $^1/_2$ kg.

De „verrekening" geschiedde overeenkomstig Artikel 17 van het „Reglement voor de Termijnhandel in koffie" als volgt: De prijs wordt berekend volgens contract per $^1/_2$ kg onder aftrek van 1 % contant.

Door de Bank wordt in rekening gebracht:

1° over het door haar vóór de leveringstermijn te vergoeden prijsverschil, een disconto gelijk aan één procent boven het binnenlands wisseldisconto der Ned. Bank, over de tijd vanaf de

inlevering der kennisgevingen van inschrijving tot de laatste dag der leveringsmaand. (bedoeld bankdisconto was 10 Januari $4^1/_2$ %; een maand 30 dagen, het jaar 360 dagen);

2°. de courtage volgens Artikel 27, welk artikel luidt:
Als courtage wordt door de Bank aan den makelaar $^1/_4$ % voor inkoop en $^1/_4$ % voor verkoop over de contractprijs en het normaal gewicht (29400 kg), vergoed;

3°. zowel aan den koper als aan den verkoper een commissie van *f* 5 per contract.

4°. Voor ieder contract *f* 0,50 zegel.

Bereken met behulp van bovenstaande gegevens het bedrag, waarvoor A. door de Goederenbank werd gecrediteerd.

(Federatie-examen.)

66. H. Driessen verkoopt op 26 Maart aan L. Ludwig 50 ton (50000 kg) witte kristalsuiker per Mei-levering à *f* $20^3/_8$ (per 100 kg netto, *contant zonder korting*). Het contract wordt door de Amsterdamsche Goederenbank geregistreerd.

Op 14 Mei zegt Driessen aan de Goederenbank de levering aan. Stel de rekening samen, welke deze Bank aan Driessen zendt.

Bruto gewicht	50316 kg
Tarra	450 „

Verschillen tussen normaal gewicht (50000 kg) en werkelijk gewicht (netto gewicht) worden verrekend op grondslag van de notering te Amsterdam op de dag van aanzegging. Deze notering bedraagt $20^1/_2$.

Het arbitrage-certificaat wijst aan, dat de partij slechts leverbaar is met een rafactie van *f* 0,15 per 100 kg.

Makelaarscourtage $^1/_2$ % te berekenen over normaal gewicht, omgerekend tegen contractprijs.

Contractzegel *f* 0,50. Commissie *f* 5.—.

Pakhuishuur 2 maanden à *f* 0,05 per 100 kg en per maand, over het bruto gewicht.

(Ver. van leraren in de Handelswetenschappen.)

OPGAVEN.

67. Welk goud-agio in Denemarken kon worden afgeleid uit de chequekoers Amsterdam-Kopenhagen 59,44. Op dat tijdstip was de gulden in Nederland *niet* gedeprecieerd.

68. Bereken de wisselkoers Amsterdam—Londen als gegeven is:

a. dat in Engeland een goud-agio heerst van 30 %.
b. dat het wisselpari Amsterdam—Londen is $12{,}10^7$.
c. dat de gulden in Nederland toen niet gedepreciëerd was.

69. Bereken het goud-agio in Engeland, als gegeven is: goudprijs aan open markt te Londen 120/4.

Bereken ook de depreciatie van het pond in Engeland bij deze goudprijs.

N.B. 1869 sovereigns bevatten 40 tr. ℔ goud van het gehalte $^{11}/_{12}$.

70. Op zekere datum noteerde Amsterdam:

Cheque Oslo	43,70
Cheque Londen ...	8,50

Gevraagd:

Bereken uit deze gegevens de appreciatie (of de depreciatie) van het pound-sterling te Oslo.

N.B. In Nederland heerste toen geen goud-agio.

71. In het verslag van de Nederlandsche Bank over enig boekjaar werd o.m. een overzicht gegeven van de depreciatie en appreciatie van de vreemde valuta's tegenover de gulden.

O.a. vond men daarin:

depreciatie van het pond-sterling bij het einde van het boekjaar 13,48%;
appreciatie van de dollar bij het einde van het boekjaar 9,35 %.

Gevraagd wordt:

a. Wat betekenen deze cijfers?

b. Hoe hoog was toen de notering van het pond sterling en van de dollar?

c. Hoeveel procent bedroeg volgens bovenstaande gegevens de appreciatie van de dollar in Engeland?

N.B. Bij de oplossing *kan* desgewenst gebruik gemaakt worden van de navolgende gegevens:

1e. 1869 sovereigns worden geslagen uit 40 troy-pound muntgoud (gehalte $^{22}/_{24}$).

1 troy-pound = 373,242 g.

2e. 800 dollar in goud wegen 43 troy-ounces, gehalte 0,900

1 troy-ounce = $^{1}/_{12}$ troy-pound.

3 Een gouden tientje weegt 6,72 g. en heeft een gehalte van 0,900

(Federatie-examen, gewijzigd.)

72. Toen de gulden nog niet was gedeprecieërd, bedroeg de depreciatie van de Zweedse kroon hier te lande 34 % en die van het pond sterling 30 %. Wat was toen:

1. de chequekoers Amsterdam – Stockholm;
2. „ „ Amsterdam – Londen;
3. de appreciatie van het pond sterling te Stockholm?

N.B. Wisselpari Amsterdam—Stockholm 66,67.

„ Amsterdam—Londen 12,10[7].

73. In de Economische Statistische Berichten van 10 Augustus 19.. vindt men o.a. de volgende noteringen:

	Zilverprijs te Londen: [1])	Goudprijs te Londen: [2])
8 Aug. 1932......	$17^{1}/_{2}$	119/1
10 Aug. 1931......	$12^{9}/_{16}$	84/11,5

Onderzoek uit deze gegevens, of de zilverprijs op 8 Augustus 1932 afwijkt van die op 10 Augustus 1931, en zo ja, hoeveel?

(M.O. Ned.-Indië, gedeeltelijk.)

73a. De vaststelling van de goudprijs te New-York op 35 dollar, hield de erkenning in van een aanzienlijke depreciatie van de dollar.

a. Druk deze depreciatie uit in *gehele* percenten.

De depreciatie van het pound sterling was op het ogenblik der vaststelling van bovengenoemde goudprijs te New-York eveneens aanzienlijk.

b. Welke goudprijs te Londen, tot in *d* nauwkeurig, komt overeen

---

[1]) in pence per oz. standaard.

[2]) in shillings per oz. fijn.

HOOFDSTUK VII.

EFFECTEN.

A. Rentabiliteitswaarde van fondsen zonder nominale waarde.

De kapitaalwaarde (rentabiliteitswaarde) van fondsen zonder nominale waarde (zoals oprichtersbewijzen, winstbewijzen, actions de jouissance) wordt gebaseerd op de gemiddelde winstuitkering in voorafgaande jaren. Hoe meer opeenvolgende uitkeringen in de berekening worden opgenomen, hoe zuiverder de *gemiddelde* uitkering kan worden bepaald. Deze wordt dan tegen een aangenomen rentevoet gekapitaliseerd.

De rentabiliteitswaarde is dus o.m. afhankelijk van de *rentebasis*, welke men aan de berekening ten grondslag legt. Hoe *hoger* de rentebasis, hoe *lager* de rentabiliteitswaarde, en omgekeerd.

Voorbeeld 47 (50).

Op de winstbewijzen van een N.V. werd in 5 achtereenvolgende jaren opvolgend aan dividend uitgekeerd: *f* 80, *f* 20, *f* 70, *f* 300 en *f* 50.

Wat is de rentabiliteitswaarde van een winstbewijs op een rentebasis van 8 % 's jaars?

Oplossing:

De *gemiddelde* winstuitkering op een winstbewijs was in de gegeven jaren:

$$f\,\frac{80+20+70+300+50}{5} = f\,\frac{520}{5} = f\,104.$$

Dit bedrag, gekapitaliseerd tegen een rentevoet van 8 %, geeft als rentabiliteitswaarde:

$$\frac{100}{8} \times f\,104 = f\,1300.$$

Voorbeeld 48 (51).

Winstbewijzen van een N.V. worden op de beurs te Amsterdam verhandeld voor *f* 560,50.

Gevraagd: bereken aan de hand der volgende gegevens, hoeveel die beurswaarde te hoog of te laag is, op een rentebasis van 7 °/₀ 's jaars.

De netto-winst der N.V. over het afgelopen boekjaar is *f* 140848,75.

Volgens de statuten wordt de winst als volgt verdeeld:

Aandeelhouders ontvangen eerst 4 % over het gestorte kapitaal, groot *f* 650000. Van de rest (afgerond op een veelvoud van *f* 1000) ontvangen aandeelhouders 30 %, directie en commissarissen 25 % en houders van winstbewijzen 10 %, terwijl het overblijvende aan de reserve wordt toegevoegd. Er zijn 300 winstbewijzen in omloop.

N.B. Belasting buiten beschouwing laten.

Oplossing:

Winst	*f* 140848,75
4 % van *f* 650000	- 26000,—
Overwinst	*f* 114848,75

Van deze overwinst, afgerond op *f* 114000, ontvangen de bezitters der 300 winstbewijzen 10 % of *f* 11400.

Per winstbewijs wordt dan *f* 38 uitgekeerd.

De kapitaalwaarde van een winstbewijs is dan, op een rentebasis van 7 %:

$$\frac{100}{7} \times f\ 38 = f\ 542{,}86.$$

De beursnotering is *f* 560,50 en derhalve *f* 17,64 te hoog.

Opmerking.

Fondsen zonder nominale waarde worden aan de beurs te Amsterdam in z.g. „eensgevend geld" genoteerd, d.w.z.: de notering geeft aan, voor welk totaal bedrag die fondsen verhandeld worden.

het aandelenkapitaal ad. *f* 1.000.000 hebben ontvangen, was de netto winst:

$$f\ 50000 + f\ 11250 = f\ 61250.$$

OPGAVEN.

80. Bij de Koninklijke Pakketvaart-Maatschappij, met een aandelenkapitaal van *f* 7.000.000 wordt de winst verdeeld als volgt:

Na een uitkering van 6 % aan de aandeelhouders komt van de overwinst 20 % aan de houders der 1600 uitgegeven winstbewijzen, 55 % aan de aandeelhouders en de rest aan het personeel.

Als de beurskoers der aandelen 155 bedroeg en de bovengenoemde uitkering van 6 % een beurskoers van 120 wettigt, wat was toen de waarde van een winstbewijs?

81. Op de aandelen Moeara Enim, oorspronkelijk groot *f* 1000, werd *f* 250 terugbetaald, welke betaling op de aandelen werd afgestempeld.

Op 21 December 19.. noteerden de gereduceerde aandelen 720 en werd gepubliceerd, dat tegen overlegging van dividendbewijs no. 25 vier winstbewijzen *gratis* zouden worden uitgereikt, die gezamenlijk recht geven op hetzelfde dividend als één aandeel. (Bij liquidatie zullen de aandelen eerst 100 % ontvangen; terwijl van het daarna overblijvende op een aandeel evenveel zal worden uitgekeerd als op vier winstbewijzen.)

Op 22 December was de notering voor de aandelen ex claim 410.

Gevraagd wordt, hoe hoog toen de theoretische waarde van één winstbewijs was. (Ver. van Leraren i/h Boekh.)

82. De winstverdeling der Algemene Nederlandse Handelsonderneming te Rotterdam, met een gestort aandelenkapitaal van *f* 10.000.000, luidt als volgt:

Eerst 6 % aan de aandeelhouders.

Van het daarna overblijvende:

25 % voor de reserve;

40 % voor de aandeelhouders;

20 % voor de geëmitteerde 2000 winstbewijzen;

15 % voor tantièmes.

Op zekere dag noteerden de aandelen ter beurze 240, terwijl de winstbewijzen verhandeld werden voor *f* 4000 per stuk.

Als de bovengenoemde eerste uitkering van 6 % aan aandeelhouders een beurskoers van 75 wettigt, wordt gevraagd, hoeveel de winstbewijzen, die tijdelijk door sterk aanbod gedrukt zijn, beneden de gekapitaliseerde waarde verhandeld zijn.

Belastingen, provisiën e.d. buiten beschouwing laten; eveneens behoeft geen rekening gehouden te worden met de waarde, die aandelen en winstbewijzen bij eventuele likwidatie zullen hebben.

(Ver. v. Leraren i/h Boekh.)

83. Een maatschappij, werkende met een aandelenkapitaal van *f* 1.000.000, heeft uitgegeven 500 oprichtersbewijzen.

De Statuten bevatten de volgende bepalingen betreffende de winstverdeling:

eerst 5 % over het kapitaal aan de aandeelhouders en van het overblijvende:

50 % aan de aandeelhouders;
25 % aan de reserve;
15 % aan tantièmes en
10 % aan de houders van oprichtersbewijzen.

Als men uit de beurskoers der aandelen met inbegrip van dividend, kan besluiten tot een waarde van *f* 20,— voor een oprichtersbewijs, vraagt men de beurskoers der aandelen te bepalen, indien men bij de berekening tot grondslag neemt een rentestand van 4 %.

84. Een maatschappij heeft een aandelenkapitaal van *f* 300.000, verdeeld in 3000 aandelen à *f* 100. Voorts heeft zij uitgegeven 1200 oprichtersbewijzen. Van de winst wordt eerst 6 % over het kapitaal voor aandeelhouders bestemd. Van hetgeen overblijft ontvangen aandeelhouders 60 %, oprichters 10 %.

Wat is de waarde van een oprichtersbewijs, indien de aandelen op 580 genoteerd staan en de gekapitaliseerde waarde der 6 % uitkering op de aandelen geschat wordt op *f* 100 per aandeel?

(Ver. v. Leraren i/h Boekh.)

85. Een maatschappij, werkende met een volgestort aandelenkapitaal van *f* 250.000, verdeeld in aandelen van *f* 500, heeft tevens 300 winstbewijzen uitgegeven. Van de winst ontvangen de aandeel-

Opmerkingen.

Uit de voorgaande voorbeelden blijkt, dat voor de berekening van de premie bij assurantie tegen verlies bij uitloting, de volgende gegevens nodig zijn:

1. Het aantal stukken, dat bij de eerstvolgende uitloting nog in omloop is.
2. Het aantal stukken, dat dan uitgeloot wordt.
3. De vergoeding, die de assuradeur per uitgeloot stuk uitkeert.
4. De bijkomende kosten, d.z. opslag voor „kwade kansen" en provisie.

Voorbeeld 66 (69).

Een verzekering-maatschappij noteert als premie bij uitloting voor een bepaald fonds *f* 1,90 per obligatie, voor een uitkering van *f* 25. In deze premie is begrepen *f* 0,10 provisie en $^1/_5$ voor kwade kansen. Totaal worden uitgeloot 30 obligaties.

Gevraagd:

hoe groot is op het moment van uitloting het nog uitstaande bedrag der lening? (de stukken zijn nominaal *f* 1000).

Oplossing:

Premie zonder provisie: *f* 1,90 — *f* 0,10 = *f* 1,80.
Netto premie: $^5/_6$ × *f* 1,80 = *f* 1,50.
Maximaal uit te betalen verlies: 30 × *f* 25 = *f* 750.
Aantal stukken in omloop: $\frac{750}{1,50} = 500$.
Nominaal bedrag der nog uitstaande lening: *f* 500000.

OPGAVEN.

99. Een assurantie-maatschappij verzekert verlies bij uitloting van obligaties der N.V. X. Zij keert een vergoeding uit van *f* 40 per uitgelote obligatie van *f* 1000. Bij de eerstvolgende uitloting worden 60 obligaties voor aflossing à pari aangewezen.

Het uitstaand bedrag der obligatie-lening is *f* 740000.

Als de verzekering-maatschappij de netto-premie verhoogt met 20 % voor kwade kansen en *f* 0,10 voor provisie, wordt gevraagd:

Bereken de door de verzekerde te betalen premie per stuk.

100. Van een N.V. zijn 1 Juli 2350 obligaties van *f*1000 in omloop. Op die datum heeft uitloting plaats van 50 obligaties, welke à pari zullen worden afgelost op 1 Augustus d.a.v. Als een assurantie-maatschappij de uitkering per stuk bepaalt op *f* 42,30 wordt gevraagd:

de premie bij verzekering te voldoen, als 15 % opslag voor kwade kansen in rekening wordt gebracht, benevens *f* 0,10 per verzekerde obligatie.

101. Een N.V. had in Januari een obligatielening uitgegeven groot *f* 2.000.000 (stukken nominaal *f* 1000). Jaarlijks, te beginnen 1 Januari 1928 had aflossing plaats van 50 obligaties, aan te wijzen door uitloting. De aflossing geschiedde à pari. Welke premie moest voor de uitloting van 1939 per stuk worden betaald, als de bank een uitkering van *f* 30 per stuk noteerde en in rekening bracht 20 % opslag op de netto-premie, benevens *f* 0,10 provisie.

102. Een assurantie-maatschappij vraagt een premie van *f* 0,58 per obligatie van *f* 1000 voor een uitkering van *f* 20 bij uitloting à pari.

In deze premie is begrepen *f* 0,10 provisie en 20 % opslag voor risico. Uit het aflossingsplan der betreffende N.V. blijkt, dat jaarlijks worden uitgeloot 60 obligaties. Hoe groot is het nominaal bedrag der uitstaande lening?

103. Een N.V. heeft een uitstaande obligatielening groot *f* 6.000.000 (stukken nominaal *f* 1000). Voor verlies bij uitloting dezer stukken bracht een assurantie-maatschappij *f* 0,46 premie in rekening, waarin begrepen was *f* 0,10 provisie en 20 % opslag voor kwade kansen. Bij de eerstvolgende uitloting worden 60 obligaties voor aflossing aangewezen tegen de koers 102.

Gevraagd:

Op welke beurskoers der obligaties was de genoteerde premie gebaseerd?

opname is het saldo der rekening, waarover 2,64 %₀ vergoed wordt, nog *f* 1367.

3. 1 November werd *f* 600 gestort. De rekening had reeds een saldo van *f* 1667, zodat nog *f* 333 tegen 2,64 % geplaatst kan worden, doch de rest (d.i. *f* 267) tegen 2 %.

4. 14 December was het saldo der rekening reeds hoger dan *f* 2000; over de storting op die datum (groot *f* 100) werd dus 2 % vergoed.

5. 28 December werd *f* 1000 opgenomen, waaronder in de eerste plaats het bedrag, dat tegen 2 % uitstaat (d.i. *f* 367). De *f* 633, die méér opgenomen worden, komen in mindering van de *f* 2000, waarover 2,64 % vergoed wordt.

6. 31 December heeft de spaarder een tegoed van *f* 1367; zijn rentevergoeding bedraagt:

1 halve maand, à 2,64 % 's jaars, over *f* 29424 en
1 halve maand, à 2 % 's jaars, over *f* 534.

Rente-berekening met behulp van rentebedragen.

De rekeningen bij de Rijks-postspaarbank vertonen nog een eigenaardigheid, waardoor zij afwijken van die van andere spaarbanken. Bij de rente-berekening wordt nl. geen gebruik gemaakt van rentecijfers, doch van *rentebedragen* à 2,64%. In de kolom „rente” wordt direct het rente*bedrag* ingevuld, te vorderen over de storting, of af te boeken over de opname.

Voorbeeld 78 (91).

A. Jansen te Amsterdam heeft 1 Januari 19.. een tegoed bij de Rijkspostspaarbank groot *f* 78,70. In de loop van het jaar worden de volgende bedragen door hem

Ingelegd:		*Opgenomen:*	
18 Februari	*f* 24,40;	7 Maart	*f* 25,—;
5 Juni	- 144,20;	17 Juli	- 140,—;
8 Juli	- 0,50;	5 Augustus	- 10,—;
7 September ...	- 2,80;	22 November ...	- 0,75.
12 October	- 77,70.		

Gevraagd:

de rekening, afgesloten en heropend per 31 December.

Oplossing:

De rekeningen der spaarders bij de Rijkspostspaarbank worden op kaarten bijgehouden.

De rekening voor A. Jansen te Amsterdam zou er als volgt uitzien:

DE TWENTSCHE BANK N.V. — 's-GRAVENHAGE

(HOOFDKANTOOR GEVESTIGD TE AMSTERDAM)

INTEREST-REKENING behorende bij de rekening-courant

Den Heer *P. van Marmelen.*

Datum	Debet-omzet	Credit-omzet	Debet-saldo's Nummers	Credit-saldo's Nummers
19..				
Mei 30/31		f 482 60		4 82 60 s.
Juni 1	f 30	f 445 19		9 27 49 s.
,, ... 2				9 27 49 s.
,, ... 3				9 27 49 s.
,, ... 4				9 27 49 s.
,, ... 5				9 27 49 s.
,, ... 6				9 27 49 s.
,, ... 7				9 27 49 s.
,, ... 8	f 570 80			3 56 69 s.
,, ... 9				3 56 69 s.
,, ... 10				3 56 69 s.
,, ... 11		f 624 50		9 81 19 s.
,, ... 12				9 81 19 s.
,, ... 13				9 81 19 s.
,, ... 14				9 81 19 s.
,, ... 15	f 1356 —		3 74 81 s.	
,, ... 16			3 74 81 s.	
,, ... 17			3 74 81 s.	
,, ... 18			3 74 81 s.	
,, ... 19			3 74 81 s.	
,, ... 20			3 74 81 s.	
,, ... 21			3 74 81 s.	
,, ... 22			3 74 81 s.	
,, ... 23			3 74 81 s.	
,, ... 24			3 74 81 s.	
,, ... 25		f 244 60	1 30 21 s.	
,, ... 26			1 30 21 s.	
,, ... 27			1 30 21 s.	
,, ... 28		f 2456 38		23 26 17 s.
,, ... 29				23 26 17 s.
,, ... 30				23 26 17 s.
Juli ,, ... 1				23 26 17 s.
,, ... 2	f 2760 75		4 34 58 s.	
,, ... 3			4 34 58 s.	
,, ... 4			4 34 58 s.	
,, ... 5			4 34 58 s.	
,, ... 6			4 34 58 s.	
,, ... 7		f 455 20		0 20 62 s.
,, ... 8				0 20 62 s.
,, ... 9				0 20 62 s.
,, ... 10		f 316 85		0 20 62 s.
,, ... 11				3 37 47 s.
,, ... 12				3 37 47 s.
,, ... 13	f 216 40			1 21 07 s.
,, ... 14				1 21 07 s.
,, ... 15				1 21 07 s.

Transporteren...... 63 ~~[illegible]~~ 223 ~~[illegible]~~

Datum	Debet-omzet		Credit-omzet		Debet-saldo's				Credit-saldo's			
					Nummers				Nummers			
			Transport		63	~~11~~	~~68~~		223	~~95~~	~~17~~	
Juli 16									1	21	07	s.
„ 17									1	21	07	s.
„ 18									1	21	07	s.
„ 19									1	21	07	s.
„ 20	*f* 944	25			8	23	18	s.				
„ 21					8	23	18	s.				
„ 22					8	23	18	s.				
„ 23					8	23	18	s.				
„ 24					8	23	18	s.				
„ 25					8	23	18	s.				
„ 26					8	23	18	s.				
„ 27					8	23	18	s.				
„ 31					8	23	18	s.				
„ 29			*f* 1478	65					6	55	47	s.
„ 30/31									6	55	47	s.
Augustus 1									6	55	47	s.
„ 2									6	55	47	s.
„ 3									6	55	47	s.
„ 4									6	55	47	s.
„ 5									6	55	47	s.
„ 6	*f* 260	17							3	95	30	s.
„ 7									3	95	30	s.
„ 8									3	95	30	s.
„ 9									3	95	30	s.
„ 10									3	95	30	s.
„ 11									3	95	30	s.
„ 12			*f* 624	65					10	19	95	s.
„ 13									10	19	95	s.
„ 14									10	19	95	s.
„ 15									10	19	95	s.
„ 16									10	19	95	s.
„ 17									10	19	95	s.
„ 18									10	19	95	s.
„ 19									10	19	95	s.
„ 20	*f* 1224	60			2	04	65	s.				
„ 21					2	04	65	s.				
„ 22					2	04	65	s.				
„ 23					2	04	65	s.				
„ 24			*f* 644	35					4	39	70	s.
„ 25									4	39	70	s.
„ 26									4	39	70	s.
„ 27									4	39	70	s.
„ 28									4	39	70	s.
„ 29									4	39	70	s.
„ 30									4	39	70	s.
„ 31												

Teneinde een uniforme en tevens machinale rente-berekening te verkrijgen, is door ons op deze rente-nota iedere dag het kapitaal-saldo aangegeven, ook al vonden hierin geen wijzigingen plaats.
De rente in één dag van een kapitaal tegen a⁰/₀ is

$$\frac{\text{Kapitaal} \times \text{één}}{100} \times \frac{a}{360}.$$

Het eerste gedeelte van deze formule hebben wij op deze nota onder „nummers" aangegeven. Door deze nummers gedurende de 3 maanden op te tellen, vinden wij het totaal aantal te berekenen nummers.
Het tweede gedeelte dezer formule nl. omrekening in geld, plaatsen wij onderaan op de rente-nota.

Rente-nummers	Debet	Credit
	145 ~~[illegible]~~	406 ~~37 34~~
	à $6^3/_4$ $^0/_0$ =	à $2^1/_2$ $^0/_0$ =
	$\frac{979 \text{ nrs}}{360}$	$\frac{1015 \text{ nrs}}{360}$

Rente en kosten:

Credit-rente	*f* 0,10	Zegel	*f* 0,20
Provisie	-	Assurantie .	- ....
Porto's	- 0,10	Adm.-kosten	- ....

Deze posten zijn geboekt in de maand Sept.

E. Correcties in rekening-courant.

Na afsluiting van een rekening-courant kan blijken, dat daarin fouten voorkomen, die bv. zijn ontstaan

doordat verzuimd is, een kapitaal in de rekening-courant op te nemen;

doordat een kapitaal met een verkeerd bedrag in de rekening-courant is geboekt;

doordat de inschrijfdatum van een kapitaal verkeerd is opgenomen, waardoor de rente foutief is berekend, omdat de kapitalen *volgens inschrijfdatum* in perioden werden ingedeeld.

doordat de vervaldatum van een kapitaal verkeerd is opgenomen;

doordat een kapitaal aan de verkeerde zijde in de rek.-courant werd ingeschreven.

Uit de volgende voorbeelden blijkt, hoe fouten in de renteberekening hersteld kunnen worden, zonder dat een nieuwe rek.-courant behoeft te worden opgesteld.

Hierbij zijn de volgende gevallen te onderscheiden:

I. De rentevoet in rekening-courant was in debet en in credit gelijk.

II. De rentevoet in rekening-courant in debet verschilde met die in credit.

I. *Rentevoet in debet en in credit zijn gelijk.*

Voorbeeld 85 (98).

In een rekening-courant, afgesloten per 30 Juni, is verzuimd op 4 Mei de volgende post op te nemen:

Debet *f* 5000 per 6 Juni.

De rentevoet in rekening-courant was:

v/m 1 Januari t/m 8 Maart: 3 %;

v/m 9 Maart t/m 29 Mei: 4 %;

daarna t/m 30 Juni: 5 %.

Gevraagd: de correctie, die in het foutief berekende saldo der rekening-courant per 30 Juni moet worden aangebracht.

De kapitalen werden *volgens inschrijfdatum* in perioden ingedeeld.

Maand juiste aantal, jaar 360 dagen.

Valutadag is eerste rentedag.

Oplossing:

Volgens de *inschrijfdatum* behoort het vergeten kapitaal tot de 2e periode.

In die periode moet over dit bedrag rente worden berekend t/m 29 Mei. De eerste rentedag van dit kapitaal is echter 6 Juni, zodat er 7 dagen rente à 4 % in de 2e periode over *vergoed* moeten worden (nl. 2 dagen in Mei (30 en 31 Mei) en 5 dagen in Juni (1 t/m 5 Juni).

De rente over het niet opgenomen bedrag wordt nu als volgt berekend:

2e periode:

— 7 dagen à 4 % over D *f* 5000 = C *f* 3,89

3e periode:

v/m 30 Mei t/m 30 Juni, d.i. 32 dagen à 5 % = D - 22,22

te weinig berekende rente .... D *f* 18,33

Was het saldo in rekening-courant *debet*, dan moet het verhoogd worden met: *f* 5000 + *f* 18,33 = *f* 5018,33.

Was het saldo *credit*, dan moet het met *f* 5018,33 verminderd worden.

Opmerkingen:

1. Voor de berekening der correctie is het onverschillig, volgens welke methode de rente-berekening in de rekening-courant plaats had.

2. Was verzuimd een *credit*-bedrag in de rekening-courant op te nemen, dan zou de correctie op overeenkomstige wijze berekend zijn.

Voorbeeld 86 (99).

In een rekening-courant, afgesloten op 30 Juni, werd 5 Febr. opgenomen:

debet *f* 4580 per 9 Maart.

Dit moest zijn:

debet *f* 5480 per 9 Maart.

De rentevoet in rekening-courant was:

v/m 1 Januari t/m 17 Maart 6 %;
v/m 18 Maart t/m 21 Mei 5 %;
daarna t/m 30 Juni 4 %.

Gevraagd: welke correctie moet worden aangebracht?

Indeling in perioden volgens inschrijfdatum.

Maand juiste aantal; jaar 360 dagen. Valutadag is eerste rentedag.

Oplossing:

Het kapitaal behoort, volgens zijn inschrijfdatum, tot de 1e periode.

Er is berekend:

rente v/m	9 Maart	t/m	17 Maart	d.i.	9 dagen	à	6%	over debet *f* 4580.
„ „	18 „	„	21 Mei	„	65 „	„	5%	
„ „	22 Mei	„	30 Juni	„	40 „	„	4%	

Berekend had moeten worden:

9	dagen	à	6 %	over debet *f* 5480.
65	„	„	5 %	
40	„	„	4 %	

Er is dus te weinig *debet-rente* berekend (gedurende de aangegeven dagen, tegen de daarbij vermelde procenten) over een bedrag van *f* 900.

Correctie:

81	nummers	à	6 %	d.i.	486	nummers	à 1 %;
585	„	„	5 %	„	2925	„	à 1 %;
360	„	„	4 %	„	1440	„	à 1 %;
				totaal	4851	„	à 1 %.

De daarbij behorende rente is:

$$D\ \frac{4851}{360} \times f\ 1 = D\ f\ 13{,}48.$$

Het saldo in rekening-courant moet dus worden vermeerderd met D *f* 913,48 (nl. *f* 900 te laag opgenomen debet-kapitaal en *f* 13,48 te weinig berekende debet-rente).

Voorbeeld 87 (100).

In een rekening-courant, afgesloten per 31 December, was de rentevoet in debet en in credit:

v/m 1 Juli t/m 18 Augustus 3 %;
v/m 19 Aug. t/m 27 October 4 %;
daarna t/m 31 December 5 %.

De indeling der kapitalen in perioden had plaats volgens de inschrijfdata.

De maand werd op het juiste aantal, het jaar op 360 dagen gerekend. Valutadag is eerste rentedag.

Na afsluiting bleek, dat op 10 Augustus in de rek.-courant was opgenomen:

C *f* 3450,75 per 10 November.

Dit kapitaal moest echter eerst op 10 September zijn ingeschreven.

Gevraagd: welke correctie moet worden aangebracht?

Oplossing:

Daar het kapitaal 10 Augustus was ingeschreven, werd het gerangschikt onder de kapitalen van de 1e periode.

Er *is* dientengevolge rente berekend:

van 10 November	— 18 Augustus,	d.i. —83[1])	dagen à	3 %;
v/m 19 Augustus	t/m 27 October,	„ 70	„	„ 4 %;
„ 26 October	„ 31 December,	„ 65	„	„ 5 %.

De inschrijfdatum moest zijn 10 September; het kapitaal behoorde dus tot de 2e periode en hierover had rente berekend *moeten worden*:

---

[1]) Moest berekend worden t/m 18 Augustus. 1e rentedag is eerst 10 November.
Te veel berekend 13 dagen in Augustus (v/m 19 t/m 31), 30 in September, 31 in October en 9 in November.

B. Bereken voor welk bedrag per 100 kg netto (zie voor netto uitgeleverd gewicht hierboven) deze partij verkocht moet worden, bij een winst-opslag van 15 % van de kostprijs en 3 % verkoop-onkosten.

(Federatie-examen.)

155 (169). De N.V. Technische Handelmaatschappij, werkende met een volgestort aandelenkapitaal van *f* 15.000.000, verdeeld in aandelen van *f* 500, besluit tot intrekking op 1 November 19.. van 10.000 aandelen à pari.

Teneinde deze betaling te kunnen erlangen, zullen houders van aandelen moeten overleggen 2 dividendbewijzen No. 41 (claims genoemd) en 1 aandeel waaraan dat dividendbewijs, en de volgende, nog gehecht moeten zijn.

In de claims ontstaat nu vóór de intrekkingsdatum een levendige handel. De 20ste October was de beurskoers 82 % cum claim en 76 % ex claim, terwijl voor de claims *f* 35 geboden werd.

Wat was op die datum voor een houder van 2 aandelen het voordeligst:

a. zijn claims verkopen en de beide aandelen houden;

b. een claim bijkopen, 1 zijner aandelen op 1 November ter intrekking aanbieden en 1 aandeel houden;

c. een aandeel cum claim kopen, op 1 November 1 ter intrekking aanbieden en 2 overhouden.

Effectenprovisie $^3/_8$ %, zegel 1,2 ‰, claimprovisie 1 %.

(Vereniging „Handelsstudie", Ned.-Indië.)

156 (170). N.N. zegt 17 Mei 19.. bij de Rotterdamsche Liquidatiekas de levering aan van 29.400 kg koffie Santos Good, door hem verkocht per Mei 19.. (contract 182).

Gevraagd wordt: uit de hieronder volgende gegevens de rekening samen te stellen van welke de aanzegging vergezeld moet gaan.

De wichtnota luidde:

Aantal balen:	Bruto gewicht:	Afgetrokken monsters:	Tarra:
65	4557½ kg	1 kg	65 kg
150	10443½ „	1½ „	150 „
113	7866 „	1½ „	113 „
100	6957 „	1 „	100 „

Volgens het reglement der Liquidatiekas wordt de prijs berekend volgens contract (in dit geval $7^5/_8$ cent) per $^1/_2$ kg en met bijbetaling van de meerdere waarde, of met korting van de rafactie.

In dit geval dient volgens certificaat No. 1643 5 cent per $^1/_2$ kg te worden bijbetaald over 65 en 150 balen (zie hierboven), terwijl volgens certificaat No. 1644 die vergoeding op 113 en 100 balen $4^5/_8$ ct. per $^1/_2$ kg moet bedragen.

Het verschil tussen het geleverde netto-gewicht en het normaal gewicht (29.400 kg) wordt verrekend naar de laatste vóór de aanzegging opgemaakte namiddagnotering ($7^1/_2$ cent). Contant 1 %.

In mindering van de rekening worden gebracht: $^1/_2$ % courtage met een minimum van *f* 60,— per contract, *f* 0,50 zegel, 1 maand huur (assurantie inbegrepen) à 12 cent per 100 kg over het brutogewicht, polis-zegelkosten $^1/_{10}$ cent per baal en *f* 10,— commissieloon.

(Federatie-examen.)

157 (172). In de rekening-courant, die de Noorder Bank te Amsterdam aan J. Vermeer aldaar zendt, komen onderstaande posten voor:

Datum	Omschrijving	Valuta	Debet	Credit
19..				
Oct. 1	Saldo kapitaal	Sept.30	*f* 7975,—	
„ 1	Uw remise	Oct. 3		*f* 5100,—
„ 3	Uw remise volgens nota ..	„ 5		- 3500,—
„ 3	Overboeking	„ 7		- 1000,—
„ 3	Cheque	„ 3	- 2500,—	
„ 5	Cheque	„ 5	- 1000,—	
„ 7	Overboeking Post-Giro ...	„ 10		- 5000,—
„ 7	Cheque	„ 7	- 3500,—	
„ 8	Remise cheque op A'dam ..	„ 9		- 738,—
„ 10	Overboeking Postgiro	„ 14		- 2400,—
„ 10	Cheque	„ 10	- 400,—	
„ 11	Storting	„ 12		- 225,—
„ 11	Overboeking	„ 11		- 65,—
„ 11	Overboeking	„ 15		- 490,—
„ 19	Overboeking	„ 19		- 174,—
„ 21	Incasso	„ 22		- 9,—
„ 22	Remise	„ 23		- 1000,—
„ 31	Cheque	„ 31	- 7000,—	
Nov. 2	Cheque	Nov. 2	- 4000,—	

oude aandeelhouders recht van voorkeur werd gegeven voor de *gehele* nieuwe emissie De nieuwe aandelen geven recht op het volle dividend over het lopende boekjaar.

Een aandeelhouder, in het bezit van 60 aandelen in voormelde N.V., die van genoemd besluit, voordat dit publiek werd gemaakt, kennis had gekregen en van oordeel was, dat de beurswaarde der claims aanzienlijk beneden de theoretische waarde zou blijven, verkocht onmiddellijk zijn 60 aandelen à 130. Enige weken later, toen de emissie publiek was gemaakt, kocht hij ter beurze het benodigde aantal claims om in te schrijven op 60 nieuwe aandelen. Indien hij berekende op die wijze een voordeel te hebben genoten van *f* 1195,50 hoeveel heeft hij dan voor de ter beurze gekochte claims gemiddeld per stuk betaald, indien nog het volgende gegeven is.

In de koers, waarvoor hij de oude aandelen verkocht, was een dividend van 10 % over het voorafgaande boekjaar begrepen. Provisie bij verkoop van de oude aandelen $^1/_4$ %, provisie bij aan- en verkoop van claims $^1/_2$ %. Zegel 1,2 ‰. (Federatie-examen.)

163 (179). Amsterdam verkocht 15 Januari $ 10.000 $4^1/_2$ % Cuba, coupon $^1/_2$—$^1/_8$, à $34^1/_2$ % en $^1/_2$ % premie, in *verkopers* keuze te leveren tot 15 Februari daaraanvolgend.

Tegen welke koers moet Amsterdam 10 Februari de stukken kunnen kopen, om bij aanzegging op die dag *f* 511,50 te winnen? Provisie bij aan- en verkoop telkens $^1/_4$ %. Couponkoers *f* 1,80; couponbelasting 2 %.

164 (180). 17 Januari zond de N.V. Olievet te Amsterdam factuur aan Dodson & Fogg Ltd. te Londen over 129 drums geraffineerde arachide-olie met een bruto-gewicht van 27487 kg; tarra 22 kg per drum.

De geleverde olie werd gedeeltelijk afgeschreven van het lopende koopcontract over ruwe arachide-olie d.d. 16 November van het voorgaande jaar à £ 25.7.6 per ton (= 1015 kg), gedeeltelijk van het lopende koopcontract over ruwe arachide-olie d.d. 10 November van het voorgaande jaar à *f* 17,80 % kg (= per 100 kg).

De geraffineerde olie werd gefactureerd tegen de in de koopcontracten genoemde prijzen voor ruwe arachide-olie. Voor het raffineren — het raffineren van arachide-olie gaat gepaard met een gewichts-

verlies van 10% — werd aan kopers volgens getroffen accoord f 4,40% kg ruwe arachide-olie in rekening gebracht; ook de kosten van monstertrekken ad f 9,60 werden hun in rekening gebracht.

Bij de splitsing van het netto-gewicht der partij werd voor het deel volgens het koopcontract d.d. 16 November van het voorgaande jaar, ton 13 13. 3. 21 genomen (waarmede dit contract geheel afgewikkeld was) en voor het deel volgens het koopcontract d.d. 10 November van dat jaar de rest.

Gevraagd:

a. Stel de factuur samen.

b. Bereken hoeveel ruwe arachide-olie van ieder der beide koopcontracten is afgeschreven.

c. Bereken het bedrag der guldens-cheque, die de N.V. Olievet 21 Januari ontving van Dodson & Fogg Ltd. ter vereffening van het factuurbedrag. Kopers kochten de cheque bij de City Bank, die voor guldens noteerde: laten 7,12; bieden 7,13.

1 ton = 20 cwt. à 4 qrs à 28 ℔. (Examen Handelskennis L.O.).

165 (181). In de officiële prijscourant van de „Vereeniging voor de Effectenhandel" vond men genoteerd o.a. de aandelen North American Company. De notering is in $ per aandeel, terwijl verhandeld worden certificaten van 10 aandelen. Driemaandelijks declareert de North American Company een stockdividend (is dividend in aandelen) van $2\frac{1}{2}$ % van een certificaat.

Als nu op zekere dag de aandelen 64 noteren, en men bij inlevering van de nodige dividendbewijzen (van certificaten) om een nieuw certificaat te verkrijgen 40 cent per dividendbewijs en f 28 voor kosten van aanmaak en zegel moet betalen, wordt gevraagd de theoretische waarde van een dividendbewijs van een certificaat.

1 $ = f 2,50 (overige kosten blijven buiten beschouwing.)

(R.K. Ver. van leraren t/b v/h Handelsonderwijs.)

166.* In de rekening-courant van de Amstel-Bank N.V. te Amsterdam, bestemd voor haar cliënt, P. Laurens, en lopende over het tweede halfjaar 1937, komen, behalve het saldo der vorige rekening, zijnde f 4700,— per 30 Juni 1937, ten gunste van P. Laurens, de volgende posten voor:

Debet:

Juli	17	Overboeking	*f* 2.200,–
Aug.	2	Overboeking	- 17.500,–
Sept.	23	Aankoop fondsen	- 11.199,05*

Credit:

Juli	29	Verkoop fondsen	*f* 7.370,40*
Aug.	4	Incasso's	- 350,70*
Aug.	17	Storting voor twaalf uur	- 15.000,–
Oct.	14	Coupons	- 270,35*
Dec.	20	Incasso's	- 11.010,15*

A. Bepaal het saldo der rekening met inachtneming van het onderstaande:

1⁰. De creditrente bedraagt:

van $^{30}/_{6}$ tot en met $^{31}/_{7}$ 1 %, daarna $^{1}/_{2}$ %.

De debetrente bedraagt:

van $^{30}/_{6}$ tot en met $^{15}/_{8}$ 5$^{1}/_{2}$ %, daarna 5 %.

2⁰. Iedere maand wordt op het juiste aantal dagen en het jaar op 365 dagen gesteld.

3⁰. Stortingen vóór twaalf uur hebben de dag van storting, aankoop van fondsen de dag van aankoop als valutadag. Stortingen nà twaalf uur, benevens verkoop van effecten, opbrengst van coupons en incasso's worden één dag nà de dag van handeling gevaluteerd. Over de laatste dag van ieder half jaar berekent de bank pas rente in het volgende halfjaar, terwijl de vervaldag van een post als post „rente" wordt berekend. De posten van 17 Juli en 2 Augustus hebben de dag van handeling als valuta-datum.

4⁰. De Bank berekent $^{1}/_{2}$ % per 6 maanden, dus in dit geval per 184 dagen, als kasvoorschotprovisie en wel gedurende het aantal dagen, dat de rekening een debetsaldo vertoont. Deze berekening heeft plaats over het gemiddelde debetsaldo der rekening.

5⁰. De omzetprovisie bedraagt $^{1}/_{2}$ $^{0}/_{00}$ over de grootste zijde der rekening minus *alle* franco posten. Tot de franco posten behoren onder meer de posten, waarbij een * is geplaatst.

6⁰. De rente tegen elk der genoemde percenten moet afzonderlijk worden vermeld.

B. Welke verandering ondergaat het onder **A.** gevonden saldo, indien het aanvangssaldo *f* 5700,— had moeten zijn?

Deze verandering te berekenen zonder een geheel nieuwe rekening-courant op te stellen.

(Federatie-examen, Juni '39.)

167 (184). De directie te Amsterdam van een onderneming op Java, ontvangt van haar vertegenwoordiging te Semarang telegrafisch bericht, dat zij een gedeelte van de kapok-oogst kan verkopen, zonder tussenkomst van een makelaar, voor Ind. *f* 36 per picol, netto contant, levering te Semarang.

Wanneer de directie tot genoemde prijs zou willen afdoen, doch de voorkeur geeft aan verkoop op de Amsterdamse markt, wordt gevraagd welke prijs, afgerond naar boven op $^1/_4$ cent per $^1/_2$ kg van schaal geleverd te Amsterdam, geboden moet worden, opdat instructie tot afscheep kan worden gegeven.

Bij afscheep ontstaan de volgende kosten:

Te Semarang te betalen:

Persen voor export, koelie-lonen (inbegrepen vrije pakhuishuur) *f* 1,25 per picol netto. Prauwhuur *f* 1,25 per m^3. Brandassurantie 1 mnd. à $^1/_2$ % per jaar (waarde Ind. *f* 40 per picol). Goederengeld 4 cts. per 100 kg netto. Statistiekrecht $^1/_4$ % over door de douane vastgestelde waarde à Ind. *f* 40 per picol (afgerond op een 20-voud naar boven).

Te Amsterdam te betalen:

Vracht à *f* 117 per 650 kg bruto (waarop door de Stoomvaart-Mij. 10 % rabat zal worden uitgekeerd). Premie à *f* 1 per 650 kg bruto. Lossingskosten à *f* 2 per 650 kg bruto. Zee-assurantie premie 0,65 % (over *f* 85 per 100 kg). Tarreren, bemonsteren, afleveren enz. *f* 0,48 per 100 kg bruto. Statistiekrecht 1 ‰ (te berekenen over *f* 80 per 100 kg). Courtage 1 %.[1]) Korting voor contant 1 %.[1])

Verdere gegevens:

1 picol = 61,76 kg.

Persing: 165 kg kapok per m^3.

Verscheept wordt in pakken van 100 kg netto, tarra $7^1/_2$ kg per pak.

Aangenomen wordt, dat er noch over-, noch onderwicht zal zijn.

---

[1]) Berekend van de opbrengst te Amsterdam.

185 (206). Een commissionnair is belast met de verkoop der bibliotheek van wijlen Professor Vinckema op o.a. de volgende voorwaarden:

1. Hij geniet 10 % provisie.
2. De onkosten van elke verkoop, voorzover ze *f* 100,— te boven gaan, zijn voor rekening van de commissionnair.
3. De commissionnair heeft het recht ook andere boeken in te brengen, mits de committent 5 % ontvangt van de bruto-opbrengst dezer boeken.
4. De te drukken catalogi komen, na aftrek van de opbrengst, voor de helft ten laste van den commissionnair.
5. Eventuële renteberekening zal plaats hebben op basis van 4 %.

Gegevens:

Maart 1. Drukkosten van de catalogi *f* 65,50; opbrengst hiervan *f* 25,—.

Maart 22. 1ste verkoop.
Bruto-opbrengst bibliotheekboeken *f* 2524,—.
Bruto-opbrengst ingebrachte boeken *f* 375,50.
Onkosten *f* 115,—; hiervan is *f* 20,— voor rekening van ingebrachte boeken.

April 6. 2de verkoop.
Bruto-opbrengst bibliotheekboeken *f* 4175,—.
Bruto-opbrengst ingebrachte boeken *f* 1215,—.
Onkosten *f* 420,—; hiervan is *f* 35,— voor rekening van ingebrachte boeken.

Mei 4. 3de verkoop.
Bruto-opbrengst bibliotheekboeken *f* 835,—.
Bruto-opbrengst ingebrachte boeken *f* 420,—.
Onkosten *f* 85,—; hiervan is *f* 40,— voor rekening van ingebrachte boeken.

Mei 7. Restanten-verkoop.
Bruto-opbrengst bibliotheekboeken *f* 200,—.
Onkosten hierop *f* 15,—.

Op 15 April werd aan de committent afgedragen *f* 5000,—.

A. Geef van elke verkoop de afrekening.

B. Bereken de gemiddelde vervaldag van de schulden van de commissionnair, en van de afdracht op 15 April. (Maand op 30 dagen te stellen).

C. Geef de afrekening, die de commissionnair per 15 Mei aan de committent zendt.

(R.K. Ver. v. Leraren t/b v/h Handelsonderwijs.)

186 (207). Bereken voor een fabrikant, uit onderstaande gegevens, de winst per verkochte eenheid gereed product in procenten van de productieprijs.

Voorraad grondstoffen	per 1 Januari	....	*f* 23895,—
Inkoop „	gedurende het jaar	....	- 246100,—
Voorraad „	per 31 December	....	- 16240,—
Arbeidslonen		....	- 245240,90

Indirecte productiekosten 22 $^{0}/_{0}$ van de waarde der verbruikte grondstoffen en betaalde arbeidslonen.

Aantal geproduceerde eenheden 405850.

Voorraad producten per 1 Januari 15000 eenheden.

„ „ „ 31 December 15850 eenheden.

Verkoopkosten *f* 12000.

Opbrengst verkochte producten *f* 1024500.

N.B. De productiekosten per eenheid bleken in het boekjaar even hoog te zijn als in het voorgaande jaar.

(Ver. van leraren in de Handelswetenschappen.)

187 (209). Een koopman te Amsterdam koopt goederen met een netto-gewicht van 80 ton à £ 2.1.3 per cwt. f.o.b. San Francisco, betaling tegen documenten, afscheepgewicht.

Chequekoers Londen 7,20.

Vracht £ 68,—.—.

De goederen worden te Amsterdam verzekerd voor het factuurbedrag met inbegrip van de vracht, 10 $^{0}/_{0}$ winst over het factuurbedrag verhoogd met de vrachtkosten, 2 $^{0}/_{0}$ premie, $^{1}/_{2}$ $^{0}/_{0}$ afmaakprovisie en *f* 1,50 poliskosten.

De assurantie-nota wordt door Amsterdam op 12 Augustus voldaan.

De verladingsdocumenten worden op 8 September te Amsterdam in ontvangst genomen na betaling van het factuurbedrag.

Gevraagd:
de rekening-courant per 30 Juni en de disconto-nota's.

Gegevens:

X. disponeert over de volgende bedragen:

18 Januari	*f* 1850	per	17 Januari.
3 Februari	- 2600	„	2 Februari.
28 Februari	- 1340	„	27 Februari.
17 Maart	- 4280	„	16 Maart.
3 April	- 400	„	2 April.
29 Mei	- 1000	„	28 Mei.
11 Juni	- 2830	„	10 Juni.

De bank laat op 28 Februari een 3-maands promesse tekenen van *f* 10000, die op 28 Mei wordt vernieuwd en op 20 Maart een 3-maands promesse van *f* 3000.

N.B. In de rekening-courant de maand op 30 dagen te stellen. Disconto-berekening volgens Nederlandsche Bank usantie.

(Federatie-examen.)

204 (229). Een industriële onderneming betaalt haar arbeiders een uurloon van 75 cent.

In 19.. waren gemiddeld 500 arbeiders werkzaam, ieder op 2280 werkuren berekend. Door deze arbeiders werden 235600 werkstukken gemaakt. Op grond hiervan berekent de directie, dat de normale tijd benodigd voor het maken van een werkstuk op circa 5 uur gesteld kan worden.

Zij overweegt een wisselend stukloon in te voeren. Arbeiders, welke het werkstuk in 5 uren of kortere tijd maken, zullen per werkstuk *f* 3,75 ontvangen; aan arbeiders die meer dan 5 uren nodig hebben, zal slechts *f* 3,25 per werkstuk worden betaald. Aangenomen wordt, dat 200 arbeiders 6 uren, 100 arbeiders 5 uren en de overigen 4 uren per werkstuk nodig hebben.

Gevraagd wordt te berekenen:

a. hoeveel de kostprijs per werkstuk in dat jaar hoger of lager zou zijn geweest, indien het nieuwe loonstelsel reeds nu had gegolden.

b. hoeveel het weekloon voor elk der drie categorieën arbeiders meer of minder zou hebben bedragen, bij een werkweek van 45 uren.

(Ver. van leraren in de Handelswetenschappen.)

205 (230). Stel uit de volgende gegevens de verkooprekening samen voor Soerabaya over 200 balen double picked Bali-Coffee *f.a.q.* door Rotterdam in halve rekening met Soerabaya verkocht.

100 balen bruto	6132 kg.,	tarra	120 kg.	à 74	ct. per	$^1/_2$ kg.
50 „ „	3092 „	„	60 „	à $74^1/_2$	„ „	$^1/_2$ „
50 „ „	$3102^1/_2$ „	„	60 „	à $72^3/_4$	„ „	$^1/_2$ „
Monsters:......	2 „			à 75	„ „	$^1/_2$ „
„	$1^1/_4$ „			à 72	„ „	$^1/_2$ „

Contant 1 %. (Over de monsters wordt geen korting voor contant berekend).

In Indië werden de vracht-, gratificatie- en lossingskosten bij vooruitbetaling voldaan. Het totale bedrag hiervan, gebaseerd op het ingeladen gewicht, was *f* 716,80. Hierbij was de voorwaarde gesteld, dat bij aankomst, zo nodig, een verrekening met de rederij zou plaats hebben op basis van het uitgeleverd gewicht. Bij uitlading werd dit uitgeleverd gewicht gesteld op 12343 kg., waarover te betalen: vracht *f* 101,40; gratificatie *f* 1,—; lossingskosten *f* 2,—; alles per 1800 kg.

Door Rotterdam wordt verder in rekening gebracht:

a. Zee-assurantie $^5/_8$ % over *f* 19765,— verminderd met 10 % courtage, *f* 1,25 polis- en zegelkosten, alles vermeerderd met 144 dagen rente à 5 %.

b. Ontvangen, sleeploon en opslag *f* 68,69; declaratie, statistiekrecht en provisie *f* 21,05; voorbrengen bij opsteken door makelaars, tarreren, bemonsteren *f* 35,90; alles vermeerderd met 126 dagen rente à 5 %.

c. Afleveren *f* 29,39; pakhuishuur en brandassurantie 4 tot 6 mnd. *f* 83,26; courtage $^1/_2$ %, porti en kleine kosten *f* 3,17.

(Federatie-examen.)

206 (231). De Overijselse Hypotheekbank ging in October 19.. over tot de uitgifte van 1600 aandelen ad *f* 1000,—, waarop 10 % gestort moest worden.